EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2025.6.4.
COM(2025) 225 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovákia gazdaság-, szociális, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

{SWD(2025) 225 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Szlovákia gazdaság-, szociális, foglalkoztatás-, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

Általános szempontok

(1) A 2024. április 30-án hatályba lépett (EU) 2024/1263 rendelet rögzíti, hogy a gazdasági kormányzási keret célkitűzése a rendezett és fenntartható államháztartás, a fenntartható és inkluzív növekedés, a reziliencia reformok és beruházások révén történő előmozdítása, valamint a túlzott költségvetési hiányok kialakulásának megelőzése. A rendelet értelmében a Tanács és a Bizottság az Európai Unió működéséről szóló szerződésben meghatározott célkitűzésekkel és követelményekkel összhangban többoldalú felügyeletet végez az európai szemeszter keretében. Az európai szemeszter mindenekelőtt az országspecifikus ajánlások megfogalmazását és végrehajtásának felügyeletét foglalja magában. A rendelet továbbá előmozdítja a költségvetési politikával kapcsolatos nemzeti felelősségvállalást, fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, emellett hatékonyabb és következetesebb végrehajtást irányoz elő. Minden tagállamnak be kell nyújtania a Tanács és a Bizottság számára egy nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet, amely a nemzeti jogalkotási ciklus

[1] HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.

hosszától függően egy négy- vagy ötéves időszak költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazza. A tervben foglalt nettó kiadási[3] pályának meg kell felelnie a rendelet követelményeinek, többek között arra vonatkozóan, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy annak a bruttó hazai termék (GDP) 60 %-a alatti prudens szinten kell maradnia, továbbá az államháztartási hiányt középtávon a Szerződés által a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alá kell csökkenteni, illetve az alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát a rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható.

(2) Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[4], amely létrehozta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: RRF), 2021. február 19-én hatályba lépett. Az RRF reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosítva. A gazdaságpolitikai koordináció európai szemeszterének prioritásaival összhangban az RRF elősegíti a gazdasági és társadalmi helyreállítást, egyúttal fenntartható reformokat és beruházásokat mozdít elő, mindenekelőtt a zöld és a digitális átállás ösztönzése, valamint a tagállamok gazdaságának reziliensebbé tétele terén. Közép- és hosszú távon szintén segít megerősíteni az államháztartás helyzetét, valamint fellendíteni a növekedést és a munkahelyteremtést, javítani az Unión belüli területi kohéziót, és támogatni a szociális jogok európai pillérének további végrehajtását.

(3) A 2023. február 27-én elfogadott (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelet[5] (a továbbiakban: REPowerEU-rendelet) célja fokozatosan megszüntetni az Unió függőségét az orosz fosszilistüzelőanyag-behozataltól. Ez segít megteremteni az energiabiztonságot és diverzifikálni az Unió energiaellátását, ugyanakkor hozzájárul a megújuló energiaforrások elterjedéséhez, valamint az energiatárolási kapacitások és az energiahatékonyság növeléséhez. Szlovákia új REPowerEU-fejezettel egészítette ki a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét olyan kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében, amelyek segíteni fogják a REPowerEU célkitűzéseinek elérését.

(4) Szlovákia 2021. április 29-én az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az említett rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság – az V. mellékletben foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban – értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 13-án elfogadta a Szlovák Köztársaság

[3] Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontjában meghatározott „nettó kiadás”: i. a kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések nélkül számított kormányzati kiadás.

[4] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

[5] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

helyreállítási és rezilienciaépítési tervének értékelését jóváhagyó végrehajtási határozatát[6], amelyet a 18. cikk (2) bekezdése alapján 2023. július 14-én módosítottak a vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra vonatkozó maximális pénzügyi hozzájárulás aktualizálása, valamint a REPowerEU-fejezet beillesztése céljából[7]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság – a 24. cikk (5) bekezdésével összhangban – határozatot fogadjon el, amely megállapítja, hogy Szlovákia kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban meghatározott releváns mérföldköveket és célokat. A teljesítés akkor tekinthető kielégítőnek, ha az egyes reformok vagy beruházások korábbi mérföldköveinek és céljainak elérése terén nem történt visszalépés.

(5) A Tanács 2025. január 21-én a Bizottság ajánlása alapján ajánlást[8] fogadott el, amelyben jóváhagyta Szlovákia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervét. Az (EU) 2024/1263 rendelet 11. cikkével és 36. cikke (1) bekezdésének a) pontjával összhangban benyújtott terv a 2025–2028-as időszakra vonatkozik, és négy évre elosztott költségvetési kiigazítást mutat be.

(6) 2024. november 26-án a Bizottság elfogadta a Szlovákia 2025. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt. A Bizottság ugyanezen a napon – az 1176/2011/EU rendelet alapján – elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2025. évi jelentést, amelyben Szlovákiát azon tagállamok közé sorolta, amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. A Bizottság az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott és a 2025. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2025. május 13-án elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást[9] és 2025. március 10-én az együttes foglalkoztatási jelentést.

(7) A Bizottság 2025. január 29-én közzétette a versenyképességi iránytűt, azaz az EU globális versenyképességének fellendítését célzó, a következő öt évre szóló stratégiai keretet. A versenyképességi iránytű meghatározza a fenntartható gazdasági növekedés három transzformatív tényezőjét: i. innováció; ii. dekarbonizáció és versenyképesség; és iii. biztonság. Az innovációs szakadék megszüntetése érdekében az EU az ipari innováció ösztönzésére, az induló innovatív vállalkozások növekedésének támogatására – például az induló és növekvő innovatív vállalkozásokra vonatkozó uniós stratégiához hasonló kezdeményezések révén –, valamint a mesterséges intelligenciához és a kvantumszámításhoz hasonló fejlett technológiák alkalmazásának előmozdítására törekszik. A zöldebb gazdaság érdekében a Bizottság felvázolta a megfizethető energiára vonatkozó átfogó cselekvési tervet és a tisztaipar-megállapodást, amelyek biztosítják, hogy a tiszta energiára való átállás költséghatékony és a versenyképességet elősegítő maradjon, különösen az energiaigényes ágazatokban, és ösztönözze a növekedést. A túlzott függőségek

---

6 A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 13.) Szlovákia helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 10156/2021; ST 10156/2021 ADD 1; ST 10156/2021 COR 1).

7 A Tanács végrehajtási határozata (2023. július 14.) a Szlovákia helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2021. július 13-i végrehajtási határozat módosításáról (ST 11205/2023 INIT, ST 11205 2023 ADD 1).

8 A Tanács ajánlása (2025. január 21.) Szlovákia nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervének jóváhagyásáról, (HL C, C/2025/645, 2025.2.10.).

9 A Tanács ajánlása (2025. május 13.) az euroövezet gazdaságpolitikájáról (HL C, C/2025/2782, 2025.5.22., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

csökkentése és a biztonság növelése érdekében az Unió eltökélt szándéka, hogy megerősítse a globális kereskedelmi partnerségeket, diverzifikálja az ellátási láncokat, és biztosítsa a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz és a tiszta energiaforrásokhoz való hozzáférést. E prioritások megvalósítását olyan horizontális támogató eszközök segítik, mint például a szabályozás egyszerűsítése, az egységes piac elmélyítése, a versenyképesség finanszírozása, a megtakarítási és beruházási unió, a készségek és a minőségi munkahelyek előmozdítása, valamint az uniós szakpolitikák jobb összehangolása. A versenyképességi iránytű igazodik az európai szemeszterhez, biztosítva, hogy a tagállamok gazdaságpolitikája összhangban álljon a Bizottság stratégiai céljaival, így egységes megközelítésbe helyezve a gazdasági kormányzást, amely Unió-szerte előmozdítja a fenntartható növekedést, az innovációt és a rezilienciát.

(8) 2025-ben a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is az RRF végrehajtásával párhuzamosan valósul meg. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása továbbra is elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek segítenek hatékonyan kezelni az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességét vagy jelentős részét. Ezek az országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 21. cikkével összhangban módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek értékelésének tekintetében is.

(9) A 2019–2024-es országspecifikus ajánlásokban azonosított releváns kihívásokat is figyelembe véve a 2025. évi országspecifikus ajánlások azokkal a legfontosabb gazdaságpolitikai kihívásokkal foglalkoznak, amelyeket a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt intézkedések nem kezelnek kielégítően.

(10) 2025. június 4-én a Bizottság közzétette a Szlovákiára vonatkozó, 2025. évi országjelentést. Ebben értékelte a releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Szlovákia által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Szlovákia általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján a Bizottság az országjelentésben azonosította a Szlovákia előtt álló legsürgetőbb kihívásokat. Emellett a jelentésben a Bizottság értékelte a Szlovákia által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, valamint a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket is.

(11) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján Szlovákia vonatkozásában részletes felülvizsgálatot végzett. A Bizottság 2025. május 13-án közzétette az említett rendelet alkalmazásával összefüggésben Szlovákia makrogazdasági sebezhetőségeire vonatkozóan végzett értékelésének főbb megállapításait[10]. A Bizottság 2025. június 4-én megállapította, hogy Szlovákiában makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Bár történt némi javulás, továbbra is fennállnak a költség-versenyképességgel, a külső egyensúllyal és a lakáspiaccal kapcsolatos sebezhetőségek, miközben a háztartások eladósodottságának javulása erősebbnek tűnik, és a szakpolitikai intézkedések korlátozottak voltak. Az infláció és a fajlagos munkaerőköltségek növekedése jelentősen csökkent, de a különbségek – többek között a maginfláció tekintetében – továbbra is fennállnak az euroövezet többi részén és az EU-ban. Az alacsonyabb energiaárak miatti 2023-as markáns javulást követően a folyófizetésimérleg-hiány 2024-ben némileg romlott a gyenge export és az újra jelentkező belső kereslet

[10] SWD(2025)125 final.

közepette növekvő import miatt. A folyó fizetési mérleg hiánya idén várhatóan tovább nő. Ezzel párhuzamosan a magas költségvetési hiány nem csökken. Emellett a lakásárak 2024 folyamán ismét felgyorsultak, míg a lakásépítés visszaesése súlyosbítja az amúgy is szűkös lakáskínálatot. A háztartások adósságállományának több évig tartó erőteljes növekedése után a magasabb kamatlábak az elmúlt két évben lelassították a jelzáloghitelek iránti keresletet, és a háztartások adósságrátája az elmúlt években csökkent. Mivel azonban a pénzügyi feltételek 2024 folyamán és 2025 elején enyhültek, a háztartások hitelfelvétele az utóbbi időben ismét fellendült, és azt a szűk munkaerőpiac közepette a rendelkezésre álló reáljövedelem növekedése tovább támogatta. A nevezőhatások egyre kevésbé jelentősek, így a háztartások adósságrátája rövid távon a korábbinál kisebb mértékben stabilizálódhat vagy csökkenhet, miközben a stabil bankszektor vonatkozásában továbbra is az uniós átlag alatt maradnak. A szakpolitikai előrelépés korlátozott volt. Az infláció megfékezése érdekében meghosszabbították a háztartásoknak nyújtott energiatámogatási intézkedéseket. Ez a nem célzott intézkedés azonban a jelentős költségvetési és folyófizetésimérleg-hiány egyik mozgatórugójává vált. A munkatermelékenység és az üzleti környezet javítását célzó intézkedések elfogadása továbbra is korlátozott. A megépítési törvény módosítása, amelynek célja az építési eljárások egyszerűsítése, idén áprilisban lépett hatályba.

Az elért eredményekről szóló éves jelentés értékelése

(12) A Tanács 2025. január 21-én Szlovák Köztársaság esetében a nettó kiadások alábbi maximális növekedési rátáit ajánlotta: 2025-ben 3,8 %, 2026-ban 0,9 %, 2027-ben 1,6 % és 2028-ban 1,5 %, ami a 2023-as referenciaévhez viszonyítva a következő kumulatív maximális növekedési rátáknak felel meg: 2025-ben 10,3 %, 2026-ban 11,2 %, 2027-ben 13,0 % és 2028-ban 14,8 %. 2025–2027-ben a nettó kiadások e maximális növekedési rátája egybeesik az 1467/97/EK rendelet 3. cikkének (4) bekezdése szerinti korrekciós pályával, amint azt a Tanács 2025. január 21-én a túlzott hiány megszüntetése érdekében ajánlotta[11]. Szlovákia 2025. április 30-án benyújtotta az elért eredményekről szóló éves jelentését[12], amelyben beszámolt a 2025. január 21-i tanácsi ajánlás nyomán a túlzott hiány megszüntetése érdekében hozott intézkedésekről, valamint az európai szemeszter keretében tett országspecifikus ajánlásokban azonosított fő kihívások kezelését célzó reformok és beruházások végrehajtásáról. Szlovákiának az elért eredményekről szóló éves jelentésébe a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról – az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban – készített féléves jelentések is beépülnek.

(13) Oroszország Ukrajna elleni agressziós háborúja és annak következményei egzisztenciális kihívást jelentenek az Európai Unió számára. A védelmi kiadások gyors és jelentős növelésére irányuló uniós erőfeszítések támogatása érdekében a Bizottság a Stabilitási és Növekedési Paktum nemzeti mentesítési rendelkezésének összehangolt aktiválását ajánlotta, és ezt a javaslatot az Európai Tanács a 2025. március 6-i ülésén üdvözölte. Szlovákia 2025. április 30-i kérése nyomán a

[11] A Tanács ajánlása a Szlovákiában fennálló túlzott hiány megszüntetéséről, C/2025/5039.

[12] Az elért eredményekről szóló 2025. évi jelentések a következő internetcímen érhetők el: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

Tanács a Bizottság ajánlása alapján [dátum -án/-én] ajánlást[13] fogadott el, amelyben engedélyezte Szlovákia számára, hogy eltérjen a nettó kiadások ajánlott maximális növekedési rátájától, és túllépje azt.

(14) Az Eurostat által hitelesített adatok[14] alapján Szlovákia GDP-arányos költségvetési hiánya a 2023. évi 5,2 %-ról 2024-ben 5,3 %-ra, míg a GDP-arányos államadósság a 2023. év végi 55,6 %-ról 2024 végére 59,3 %-ra nőtt. A Bizottság számításai szerint ezek a fejlemények 2024 vonatkozásában a nettó kiadások 5,4 %-os növekedésének felelnek meg. Az elért eredményekről szóló éves jelentésben Szlovákia a nettó kiadások 2024. évi növekedését 3,0 %-ra becsüli. A Bizottság becslése szerint a nettó kiadások növekedése magasabb volt, mint az elért eredményekről szóló éves jelentésben. A Bizottság számításai és a nemzeti hatóságok becslései közötti különbség annak tudható be, hogy az elért eredményekről szóló éves jelentés alapjául szolgáló feltételezésekben 2023-ra vonatkozóan alacsonyabb EU által finanszírozott kiadások szerepeltek. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal[15] 2024-ben restriktív volt, a GDP 2,2 %-ának megfelelő mértékben.

(15) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint a Szlovákia költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv mind 2025-ben, mind 2026-ban 1,9 %-os reál-GDP-növekedéssel számol, míg a HICP-infláció 2025-ben várhatóan 3,9 %, 2026-ban pedig 3,7 % lesz. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2025-ben 1,5 %-kal, 2026-ban pedig 1,4 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2025-ben 4,0 %, 2026-ban pedig 2,9 % lesz.

(16) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint az államháztartási hiány 2025-ben várhatóan a GDP 4,9 %-ára csökken, míg a GDP-arányos államadósság 2025 végére 61,1 %-ra nő. Ezek a fejlemények azt jelentik, hogy a nettó kiadások 2025-ben 3,6 %-kal nőnek. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése 2025-re a GDP 4,9 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol. A hiány 2025. évi csökkenése főként a szlovák kormány által 2025-re elfogadott bevételnövelő konszolidációs intézkedéseket tükrözi. A Bizottság számításai szerint ezek a fejlemények 2025 vonatkozásában a nettó kiadások 3,8 %-os növekedésének felelnek meg. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal az előrejelzés szerint 2025-ben nagyjából semleges lesz, és a GDP 0,2 %-át teszi ki. A GDP-arányos államadósság 2025 végére várhatóan 60,9 %-ra nő. A GDP-arányos államadósság 2025. évi növekedése főként a magas elsődleges hiányt tükrözi.

(17) A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott államháztartási kiadások nagysága 2025-ben a GDP 1,4 %-a lesz, szemben a 2024. évi 0,7 %-kal. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő

---

13 A Tanács ajánlása, amely lehetővé teszi Szlovákia számára az ajánlott nettó kiadási pályától való eltérést és annak túllépését (a nemzeti mentesítési rendelkezés aktiválása) ([Kérjük kitölteni: HL C/2025/xxx, 2025.x.x.]).

14 Eurostat – Euromutatók, 2025.4.22.

15 A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma, amely a nemzeti és az uniós finanszírozású költségvetési intézkedések összesített hatásából eredő gazdasági impulzust tükrözi. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedés és ii. a diszkrecionális bevételi intézkedéseket nem tartalmazó elsődleges kiadások változása közötti különbözetként mérhető, de az elsődleges kiadások tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból nyújtott vissza nem térítendő támogatások (grants) által finanszírozott kiadásokat.

támogatásaival finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat tesznek lehetővé anélkül, hogy közvetlen hatást gyakorolnának Szlovákia államháztartási egyenlegére vagy államadósságára.

(18) Szlovákia védelmi kiadásai 2021-ben a GDP 1,4 %-át, 2022-ben a GDP 1,0 %-át, 2023-ban pedig a GDP 1,2 %-át tették ki[16]. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint a védelmi kiadások 2024-ben a GDP 1,3 %-át, 2025-ben pedig a GDP 2,3 %-át teszik ki. Ez 2021-hez képest GDP-arányosan 0,9 százalékpontos növekedésnek felel meg. A nemzeti mentesítési rendelkezés aktivált időszaka (2025–2028) lehetővé teszi Szlovákia számára, hogy felülvizsgálja a kormányzati kiadások prioritási sorrendjét vagy növelje az államháztartási bevételeket annak érdekében, hogy a védelmi kiadások tartós megemelése középtávon ne veszélyeztesse a költségvetési fenntarthatóságot.

(19) A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése szerint Szlovákiában a nettó kiadások 2025-ben várhatóan 3,8 %-kal, 2024-ben és 2025-ben pedig összesen 9,3 %-kal nőnek. A Bizottság 2025. tavaszi előrejelzése alapján Szlovákia nettó kiadásainak növekedése 2025-ben várhatóan nem éri el a korrekciós pálya által megállapított ajánlott maximális növekedési rátát, sem évente, sem pedig 2024-et és 2025-öt együttesen véve. Ezért Szlovákia esetében felfüggesztik a túlzott hiány esetén követendő eljárást.

(20) Az elért eredményekről szóló éves jelentés szerint az államháztartási hiány 2026-ban várhatóan a GDP 4,5 %-ára csökken, míg a GDP-arányos államadósság-ráta 2026 végére várhatóan 63,3 %-ra nő. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2025 tavaszi előrejelzése 2026-ban a GDP 5,1 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. A hiány 2026-os növekedése főként a makrogazdasági kilátások romlását, valamint a továbbra is kiadásnövelő diszkrecionális intézkedéseket, nevezetesen az állandó 13. havi nyugdíjkifizetést vagy az egészségügyi kiadások növekedését tükrözi. Ezek a fejlemények azt jelentik, hogy a nettó kiadások 2026-ban 3,9 %-kal nőnek. A Bizottság becslései alapján a nemzeti és az uniós finanszírozású kiadásokat egyaránt magában foglaló költségvetési irányvonal 2026-ban várhatóan semleges lesz. A költségvetési konszolidáció a külső pozíció javításához is hozzájárulhat. A GDP-arányos államadósság a Bizottság szerint 2026 végére várhatóan 63,0 %-ra nő. A GDP-arányos államadósság 2026. évi növekedése főként a magas elsődleges hiányt tükrözi.

A legjelentősebb szakpolitikai kihívások

(21) 2024-ben Szlovákia adóéke (a munkából származó jövedelmek adóztatása) meghaladta az alacsony jövedelműek uniós átlagát: az átlagbér 50 %-át kereső személyek esetében 38,2 %-os volt az arány, szemben a 31,8 %-os uniós átlaggal. A magasabb jövedelmi szinteken azonban az ék közelebb volt az uniós átlaghoz, ami azt jelzi, hogy az alacsonyabb jövedelműek esetében az adóterhek viszonylag jelentősebbek. A vagyonadóból származó bevételek 2023-ban alacsonyak voltak, a GDP 0,4 %-át tették ki, szemben az 1,9 %-os uniós átlaggal, elsősorban a szlovákiai területalapú vagyonadórendszer miatt, amely a költségvetési számításban nem vesz figyelembe olyan szempontokat, mint az elhelyezkedés vagy a piaci érték. Ez az elmúlt években emelkedő lakásárak, valamint a méltányossággal és igazságossággal kapcsolatos problémák közepette stagnáló adóbevételeket eredményez. Emellett a szlovák környezetvédelmi adókból származó bevételek – különösen az olyan területeken, mint a közlekedés, a szennyezés és a természeti erőforrások – következetesen elmaradnak az uniós átlagtól. A tényleges szén-dioxid-kibocsátási ráta

[16] Eurostat, Kormányzati kiadások a kormányzati funkciók osztályozása (COFOG) szerint.

Szlovákiában tonnánként 64,1 EUR, ami jelentősen alacsonyabb a 84,8 EUR-os uniós átlagnál, ami a kibocsátáscsökkentésre irányuló gyengébb gazdasági ösztönzőkre utal. Szlovákia intézkedéseket hozott annak érdekében, hogy az informatikai infrastruktúrába való beruházásokkal és egy átfogó digitális átalakulási stratégia megvalósításával növelje adóbeszedési rendszerének hatékonyságát. Bár a héabevétel-kiesés az elmúlt években jelentősen csökkent, a héamegfelelési rés továbbra is jelentősen meghaladja az uniós átlagot. A magas államháztartási hiány kezelése érdekében Szlovákia az államháztartási bevételek növelését célzó intézkedéseket vezetett be, ami negatívan befolyásolja az árversenyképességet és egyenlőtlen erőforrás-elosztást eredményez. Konkrétan, a közelmúltban bevezetett, a pénzügyi tranzakciókra kivetett adó akadályozza az üzleti környezetet, hozzájárul a magasabb árakhoz, és ösztönzi a készpénzhasználatot, ami aggályokat vet fel az esetleges adókijátszással kapcsolatban. Emellett a kormány kiterjesztette a magas energiaárak társadalmi hatásainak enyhítését célzó intézkedéseket. Ezek az intézkedések azonban nem a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre irányulnak, és torzítják az energiapiacok árjelzéseit. Emellett a költségvetési eljárás meglévő kiadási felülvizsgálatának elégtelen végrehajtása gátolja az olyan potenciális megtakarítások elérését, amelyek javíthatnák az államháztartást. Az adóigazgatás digitalizálásának előmozdítása – különösen az elektronikus számlázás és az előre kitöltött adóbevallások terén – hozzájárulhat az adórendszer hézagjainak betöméséhez, a megfelelés egyszerűsítéséhez és a kapcsolódó költségek csökkentéséhez.

(22) Szlovákia továbbra is jelentős lakáshiánnyal küzd: az egy ezer lakosra jutó lakások száma az egyik legalacsonyabb az OECD-országokban. A lakásépítés az uniós átlag alatt van, és 2023 vége óta csökken. Hasonlóképpen csökkenő tendenciát mutat a 2023 végéig kiadott építési engedélyek száma is. Ez annak az eredménye, hogy Szlovákia engedélyezési eljárásai nem hatékonyak, ami az adminisztráció nagy fokú széttöredezettségéből és a települési szintű erőforrások elégtelenségéből ered. A lakáskínálat támogatása a háztartások adósságállományával kapcsolatos kockázatok mérséklését is elősegíti. Emellett a bérleti piac fejletlen, mivel a jogszabályi keret nem kedvez annak, hogy a lakásbérlés előnyben részesüljön a lakástulajdonnal szemben. Szlovákiában a legtöbb háztartás továbbra is a lakástulajdont részesíti előnyben, mivel a bérleti díjak magasak, és a bérelhető szálláshelyek száma alacsony. Ugyanakkor a szociális lakások igen korlátozott kínálata – a lakásállomány mindössze 1,6 %-a – akadályozza a legkiszolgáltatottabb személyek lakhatáshoz való hozzáférését. A lakásárak emelkedése és a lakásépítés hanyatlása tovább korlátozza a lakások hozzáférhetőségét és megfizethetőségét.

(23) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. Ezek várhatóan segítenek kezelni a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások mindegyikét vagy jelentős részét. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv e szoros időkereten belüli eredményes végrehajtása kulcsfontosságú ahhoz, hogy a zöld és a digitális átállás nyomán – a társadalmi méltányosság megőrzése mellett – javuljon Szlovákia hosszú távú versenyképessége. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervben foglalt kötelezettségvállalások 2026 augusztusáig történő teljesítése szempontjából meghatározó jelentőséggel bír, hogy Szlovákia – a vonatkozó kihívások kezelésével – felgyorsítsa a reformok és beruházások végrehajtását. Különösen a kiszámíthatatlan szabályozási környezet, az adminisztratív terhek és a széttagolt irányítási struktúra, valamint a nem hatékony közbeszerzési eljárások és a beruházási projektek nem megfelelő előkészítése

befolyásolja Szlovákia abbéli képességét, hogy hatékonyan hajtsa végre a beruházási projekteket és használja fel az uniós finanszírozást, ami jelentősen akadályozza Szlovákia innovációs és gazdasági diverzifikációs potenciálját. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(24) Szlovákiában felgyorsult az Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA), az Igazságos Átmenet Alapból (IÁA), az Európai Szociális Alap Pluszból (ESZA+) és a Kohéziós Alapból (KA) nyújtott támogatásokból finanszírozott kohéziós politikai program végrehajtása. Továbbra is törekedni kell a program gyors végrehajtására, ugyanakkor ügyelni kell a gyakorlati hatása maximalizálására is. Szlovákia a kohéziós politikai programja keretében már jelenleg is tesz lépéseket a versenyképesség javítása és a növekedés fellendítése érdekében. Ugyanakkor Szlovákia továbbra is kihívásokkal néz szembe, többek között az ipari átalakulással összefüggésben a versenyképesség fokozásával, az innovációs kapacitás növelésével – ezen belül például a kritikus technológiák fejlesztése és gyártása terén –, a vízgazdálkodás rezilienciájának és a lakhatásnak a növelésével, valamint a kisgyermekkori nevelés és gondozás hozzáférhetőségével, valamint a hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci részvételével kapcsolatban. Az (EU) 2021/1060 rendelet 18. cikkével összhangban Szlovákiának a kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálatának részeként felül kell vizsgálnia az egyes programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat. A Bizottság 2025. április 1-jén elfogadott javaslata[17] értelmében 2025. március 31. utánra tolódott az a határidő, amelyen belül az egyes programok tekintetében esedékes félidős felülvizsgálat eredményeinek értékelését be kell nyújtani. A javaslat emellett rugalmassági mechanizmusokat biztosít a programok végrehajtásának felgyorsításához, valamint ösztönzőket ad a tagállamoknak ahhoz, hogy kohéziós politikai forrásokat különítsenek el öt, uniós szinten kiemelt stratégiai területre, nevezetesen a stratégiai technológiai versenyképességre, a védelemre, a lakhatásra, a vízgazdálkodás rezilienciájára és az energetikai átállásra.

(25) A Stratégiai Technológiák Európai Platformja (STEP) lehetőséget kínál az egyik legfontosabb uniós stratégiai prioritásba történő beruházásra, és ezáltal az EU versenyképességének fokozására. A STEP végrehajtása 11 meglévő uniós alap keretében valósul meg. A tagállamok az InvestEU programhoz is hozzájárulhatnak a kiemelt területeken megvalósuló beruházások támogatása céljából. Szlovákia élhetne az ezen kezdeményezések nyújtotta lehetőségekkel a kritikus technológiák – többek között a tiszta és erőforrás-hatékony technológiák – fejlesztésének vagy gyártásának támogatására.

(26) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Szlovákia számos további kihívással is szembesül a dekarbonizációval és az ipar átalakításával, a kibocsátásmentes mobilitás fejlesztésével, az üzleti környezettel és a közigazgatással, a digitalizációval, a kutatással és innovációval, az igazságügyi rendszerrel, a munkaerőpiaccal, az oktatással és az egészségügyi ellátással kapcsolatban.

[17] Javaslat – Az Európai Parlament és Tanács rendelete az (EU) 2021/1058 és az (EU) 2021/1056 rendeletnek a félidős felülvizsgálat keretében egyes stratégiai kihívások kezelésére irányuló egyedi intézkedések tekintetében történő módosításáról, COM(2025) 123 final.

(27) A versenyképességi iránytűben meghatározottak szerint valamennyi uniós, nemzeti és helyi intézménynek komoly erőfeszítéseket kell tennie a szabályok egyszerűsítése és az adminisztratív eljárások felgyorsítása érdekében. A Bizottság ambiciózus célokat tűzött ki e tekintetben: átfogóan legalább 25 %-kal, a kkv-k esetében pedig legalább 35 %-kal kívánja csökkenteni az adminisztratív terheket. A Bizottság továbbá új eszközöket hozott létre e célok elérése érdekében, ideértve a meglévő uniós jogszabályok szisztematikus stressztesztjét és az érdekelt felekkel folytatott párbeszéd javítását. E törekvés jegyében Szlovákiának is lépéseket kell tennie. A vállalkozások 78 %-a úgy véli, hogy az adminisztratív eljárások összetettsége problémát jelent szlovákiai üzleti tevékenységük szempontjából[18]. A hosszadalmas és összetett közigazgatási eljárások, a kiszámíthatatlan szabályozási környezet, a gyorsan változó jogszabályok és az elégtelen beruházástervezés miatt Szlovákia üzleti környezete az egyik legkedvezőtlenebb az EU-ban. Szlovákiában a jogszabályok gyorsan változnak, és az új jogszabályok elfogadásakor gyakoriak a gyorsított jogalkotási eljárások. 2023 októbere és 2025 februárja között az összes elfogadott jogszabály 37 %-a esetében kerülték meg a standard hatásvizsgálatokat és az érdekelt felekkel folytatott konzultációkat. Szlovákiában a jogalkotás minőségének javítását célzó jelenlegi keret nem tartalmaz egyértelmű és átlátható szabályokat, és a végrehajtása sem hatékony. Annak ellenére, hogy – többek között Szlovákia helyreállítási és rezilienciaépítési tervében – intézkedéseket vezettek be az üzleti környezet javítása érdekében, a javulás összességében marginális volt.

(28) Szlovákia versenyképességét akadályozza a közigazgatás széttagoltsága, a közbeszerzés korlátozott átláthatósága és a gyenge beruházástervezés. A helyi kormányzás számára hátrányt jelentenek a településméretek közötti nagy eltérések, a kiegészítő feladatok alulfinanszírozottsága és a stratégiai tervezés hiánya. A beruházástervezés még mindig az uniós finanszírozási ciklusokhoz kapcsolódik, és nem rendelkezik hosszú távú jövőképpel, ami bizonytalanságot teremt a vállalkozások és a helyi önkormányzatok számára. Különösen a kis településeknek van szükségük több képzésre és kapacitásra a beruházások kezeléséhez és az uniós forrásokhoz való hozzáféréshez. A közberuházások értékelésével, kiválasztásával és a költségvetésbe való beépítésével kapcsolatos közelmúltbeli reformok ellenére a projektek nyomon követése és utólagos értékelése továbbra is gyenge. Mivel Szlovákia 2050-ig szóló nemzeti beruházási stratégiát dolgoz ki, alapvető fontosságú, hogy a stratégia széles körű politikai támogatást kapjon, és időben elfogadásra kerüljön. A helyi irányítási struktúra reformja és a különböző felelősségi körök megfelelő finanszírozásának biztosítása jelentősen előmozdíthatja Szlovákia beruházástervezési és -végrehajtási strukturális kapacitását. Ezen túlmenően Szlovákiának helyi szinten javítania kell a minőségi közszolgáltatások nyújtását is, és meg kell erősítenie a helyi és regionális önkormányzatok pénzügyi függetlenségét és irányítási kapacitását.

(29) Bár a közelmúltbeli reformok célja a közbeszerzési eljárások egyszerűsítése, továbbra is aggályok merülnek fel az elégtelen átláthatóság és verseny miatt, mivel az egyetlen ajánlattevővel lefolytatott eljárásokban odaítélt közbeszerzési szerződések aránya 2023-ban 33 % volt. A jó irányítás előmozdítása és a közkiadások hatékonyságának javítása érdekében átláthatóságra és versenyre van szükség a közbeszerzési eljárásokban. Ezenkívül a közbeszerzési eljárásokról szóló törvény elfogadása ellenére – amelynek célja a zöld közbeszerzés szabályainak megerősítése, valamint a minőségi

[18] „Businesses' attitudes towards corruption in the EU” („A vállalkozások korrupcióhoz való hozzáállása az EU-ban”), Eurobarométer gyorsjelentés (2024. április).

kritériumok és az életciklusköltség-számítás javítása – Szlovákiában a szerződések többségét még mindig a legalacsonyabb ár alapján ítélik oda.

(30) Aggályok merülnek fel a szlovák igazságszolgáltatási rendszerrel kapcsolatban. Különösen a Bírói Tanács tagjainak felmentésére vonatkozóan nincsenek még megfelelő garanciák. Számos fejlemény, például a szakosodott korrupcióellenes ügynökségek (a Különleges Ügyészség és a Nemzeti Bűnügyi Ügynökség) felszámolása, valamint a büntető törvénykönyv bizonyos módosításainak hatása komoly aggályokat vet fel Szlovákia korrupcióellenes keretének szilárdságával, valamint a szakosodás fokával és az idővel kiépített intézményi kapacitással kapcsolatban. Következésképpen a rendőrségnek és az ügyészségnek az összetett és magas szinten elkövetett korrupció kivizsgálására és büntetőeljárás alá vonására irányuló erőfeszítéseiben komoly zavarok keletkeztek, ami hatással van a folyamatban lévő és jövőbeli ügyek hatékony nyomon követésére. Ezek a fejlemények azzal a veszéllyel járnak, hogy rontják Szlovákia üzleti és szabályozási környezetét, és ezáltal versenyképességét.

(31) Szlovákia digitális infrastruktúrája akadályozza a versenyképességét: 2023-ban a háztartásoknak csak 69,12 %-a rendelkezett nagyon nagy kapacitású hálózatokkal, szemben a 78,81 %-os uniós átlaggal. A gigabites konnektivitásra vonatkozó, 500 millió EUR-t meghaladó becsült beruházási hiányt kezelni kell annak érdekében, hogy gyorsabb, megbízhatóbb és szélesebb körű digitális konnektivitást biztosíthassanak a vállalkozások és a nyilvánosság számára. Az új digitális infrastruktúra kiépítésének megkönnyítése érdekében elengedhetetlen a szabályozási keret észszerűsítése, a befektetők számára kedvező üzleti környezet megteremtése, valamint a digitális infrastruktúra kiépítéséhez kapcsolódó idő és költségek csökkentése.

(32) A digitális technológiák lassú elterjedése Szlovákiában további kihívást jelent a versenyképesség és a növekedés szempontjából: a kis- és középvállalkozások (kkv-k) mindössze 62 %-a éri el az alapvető digitális intenzitást, szemben a 72,9 %-os uniós átlaggal. Az üzleti és a kutatási ágazat közötti korlátozott együttműködés további jelentős akadályt jelent a gazdasági növekedés és a versenyképesség szempontjából. A kkv-k K+F-be való beruházási lehetőségei korlátozottak, mivel a jelenlegi K+F adókedvezmény-rendszer a nagyobb vállalatok javára torzult. A K+F-ösztönzőrendszerek javítása és a K+F-politikáknak a kkv-kra való fokozottabb összpontosítása elősegítheti Szlovákia növekedési potenciálját.

(33) Szlovákia gazdasága – beleértve a nagy és munkaerő-igényes ipari ágazatot is – kihívásokkal néz szembe a modernizáció, az éghajlat-politikai célkitűzések teljesítése és a versenyképesség megőrzése terén. A belföldi gyártási kapacitás továbbra is különösen korlátozott a nettó zéró kibocsátási célt szolgáló technológiák ágazatában. A diverzifikáltabb és innovációvezérelt gazdaság – többek között a zöld technológiák és az automatizált folyamatok – felé történő elmozdulással Szlovákia fokozhatja hosszú távú gazdasági fenntarthatóságát és a külső sokkhatásokkal szembeni rezilienciáját. E célból a beruházásokat egyértelműen prioritásként kell kezelni. A szlovák ipar átalakítását megkönnyítő meglévő jogszabályi keretet ki lehetne egészíteni egy olyan mechanizmussal, amely rendszeresen felülvizsgálná és ösztönözné az ipari ágazatra vonatkozó kiemelt intézkedéseket, tovább támogatva különösen a „nettó zéró” és innovatív technológiákra való átállást. Mivel a szlovák gazdasági modell túlnyomórészt az importált félkész termékek downstream összeszerelésére támaszkodik, ez korlátozza a hazai hozzáadott értéket és a szakértelem helyi vállalatokra való átgyűrűzését. További erőfeszítésekre van szükség

a feldolgozóipar és a feltörekvő ipari ágazatok uniós szintű ellátási láncokba való integrációjának megerősítése érdekében.

(34) Szlovákia továbbra is nagymértékben támaszkodik Oroszországra a fosszilis tüzelőanyagok tekintetében. 2024-ben a felhasznált földgáz mintegy 70 %-a és a felhasznált nyersolaj több mint 80 %-a orosz eredetű volt. Szlovákia lassan halad az orosz függőségtől való elmozdulás felé.

(35) Szlovákiában továbbra is a vállalkozások magas energiaköltségei jelentik a versenyképesség egyik fő szűk keresztmetszetét, míg a háztartások szabályozott energiaárai továbbra is akadályozzák az energiahatékonyságba való beruházás ösztönzőit. 2024-ben a megújuló energiaforrások a bruttó végsőenergia-fogyasztás mindössze 24 %-át tették ki, ami jóval elmarad a 47 %-os uniós átlagtól. Bár Szlovákia a közelmúltban elfogadott olyan reformokat, amelyek támogatják a REPowerEU célkitűzéseivel összhangban lévő beruházások megvalósítását, további erőfeszítésekre van szükség a megújuló energiaforrások – többek között a szél-, a nap-, a geotermikus energia és a megújuló gázok – elterjedésének felgyorsítása érdekében. Ugyanakkor hatékonyabbá és kevésbé megterhelővé kell tenni a megújuló energiaforrások hálózathoz való csatlakoztatását, többek között a hálózati csatlakozást és a rugalmasságot elősegítő beruházások előtérbe helyezésével. A háztartási fűtési ágazat dekarbonizációja továbbra is döntő fontosságú a gazdaság fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentése és az ország éghajlat-politikai céljainak elérése szempontjából. A geotermikus és hőszivattyús technológiákat különösen kevéssé használják ki a nagy távfűtési hálózatokban. További erőfeszítésekre van szükség az energiahatékonyság javítása terén, például az építőiparban, a közlekedési és az ipari ágazatban, mivel a beruházások időben történő végrehajtása és bővítése továbbra is kihívást jelent mind a köz-, mind a magánszektorban.

(36) A kibocsátásmentes mobilitás nagyon alacsony elterjedtsége Szlovákiában korlátozza az ország nagy gépjárműiparának belföldi versenyképességét. Ezt jól példázza, hogy a kibocsátásmentes járművek nyilvántartásba vételének százalékos aránya itt az egyik legalacsonyabb az EU-ban (az újonnan nyilvántartásba vett járművek mindössze 2,9 %-a), valamint hogy a kibocsátásmentes elektromos és hidrogén-töltőinfrastruktúra kiépítése is késedelmes. Bár Szlovákia a helyreállítási és rezilienciaépítési terve keretében elfogadott néhány reformot (pl. az elektromos közlekedésre vonatkozó cselekvési tervet), a kibocsátásmentes járművek és infrastruktúra bevezetését támogató ösztönzők még nem valósultak meg. Az elektromos közlekedésre vonatkozó cselekvési tervben felvázolt ösztönzők bevezetése elengedhetetlen ahhoz, hogy a magánszektor jelentős további beruházásokat hajthasson végre. Hasonlóképpen, a szlovák vasúti közlekedési infrastruktúra korszerűsítése is lassan halad, ami mind az utasok, mind a kereskedelmi felhasználás szempontjából korlátozza vonzerejét. Szlovákia továbbá nem alkalmaz központosított megközelítést a nemzeti közlekedési infrastruktúra stratégiai felújításának hosszú távú finanszírozására vonatkozóan, például egy olyan központi alap létrehozásával, amelynek célja a közlekedési infrastruktúra nemzeti közép- és hosszú távú finanszírozásának felgyorsítása. Emellett a nemzeti vasúti infrastruktúra irányítása nem ösztönzi a meglévő hálózat gyors korszerűsítését.

(37) Szlovákia messze van attól, hogy elérje a települési hulladék hulladéklerakókban való elhelyezésére vonatkozó 2035-ös célértéket. A hulladéklerakás visszaszorítása és a körforgásos anyagok fokozott használata érdekében jobb erőforrás-termelő hulladékgazdálkodásra van szükség. A szlovák felszíni víztestek minősége a nem

megfelelő vízgazdálkodási intézkedések miatt romlik. Ezek a víztestek a szélsőséges időjárási események számának növekedése, a szennyező anyagok túlzott mennyisége, valamint a víztestek alakjának és áramlásának gyakori változásai miatt jelentős igénybevételnek vannak kitéve. Jobb, fenntarthatóbb vízgazdálkodás bevezetésével azonban lehetne javítani víztest állapotát, és meg lehetne erősíteni a vízgazdálkodás aszályokkal és árvizekkel szembeni rezilienciáját. Emellett döntő fontosságú, hogy az új gátak és más „szürke infrastruktúra” építésével szemben előnyben részesítsék a természetalapú megoldásokat és a folyók helyreállítását, és ezeket az intézkedéseket a vonatkozó nemzeti szakpolitikákba is átültessék. Szlovákia szén-dioxid-eltávolítása elmarad a földhasználatra, a földhasználat-megváltoztatásra és az erdőgazdálkodásra vonatkozó 2030-as célok eléréséhez szükséges ambíciószinttől. A szén-dioxid-eltávolítási kapacitásnak és a szlovák erdők rezilienciájának növeléséhez a biológiai sokféleség jobb védelmére van szükség, különösen a nemzeti parkok övezetbe sorolásának véglegesítése, több fajt magukban foglaló és többgenerációs erdők telepítése, valamint a természeti erőforrások megőrzése révén.

(38) Szlovákiában viszonylag alacsony a munkanélküliségi ráta, de továbbra is magas a tartós és az ifjúsági, valamint a hátrányos helyzetű csoportok, például a romák és az alacsonyabb képzettségi szinttel rendelkezők körében előforduló munkanélküliség. Ugyanakkor míg Szlovákiában az uniós átlaghoz képest viszonylag alacsony a nemek közötti foglalkoztatási különbség, a nők nagyrészt alulreprezentáltak a munkaerőpiacon. A nők munkaerőpiaci részvételének növelésére irányuló erőfeszítések segíthetnek a növekvő munkaerőhiány kezelésében. A kiszolgáltatott csoportok számára a munkaerőpiacon való részvételük fenntartása érdekében történő munkakereséshez vagy munkaviszonyban maradáshoz nyújtott támogatásokba történő beruházások szintje továbbra is alacsony. A munkaerőpiacon való részvételt – különösen a nők esetében – a megfizethető, magas színvonalú kisgyermekkori (különösen a 3 év alatti gyermekek részére biztosított) nevelési és gondozási szolgáltatások elégtelen rendelkezésre állása és igénybevétele is akadályozza. A rugalmas munkafeltételek lehetőségei is korlátozottak, holott például a részmunkaidős foglalkoztatás támogatása növelhetné a kisgyermekes szülők munkaerőpiaci részvételét.

(39) Szlovákiában jelentős a strukturális munkaerőhiány, többek között a zöld és digitális készségekkel rendelkező munkavállalók hiánya miatt. Ez jelentős és célzott tovább- és átképzési erőfeszítéseket tesz szükségessé. Az országban kevés az IKT-szakember, és alacsony a reál szakokon tanuló hallgatók aránya. Mindeközben a szlovák oktatási rendszer számos kihívással néz szembe, ideértve a tanárhiányt és a tanárképzési programok iránti igényt, a hosszú távú alulfinanszírozottságot, valamint a diákok és felnőttek alapkészségeinek alacsony szintjét. 2020 óta nő a szegénység és a társadalmi kirekesztés kockázata. Szlovákia gyermekszegénységi rátája 2023-ban meghaladta az uniós átlagot, amely bár 2024-ben javult, továbbra is magas, és jelentős regionális egyenlőtlenségek állnak fenn, különösen az ország keleti régiójában. Míg a helyreállítási és rezilienciaépítési terv, az Európai Szociális Alap Plusz és az Európai Regionális Fejlesztési Alap által támogatott intézkedések célja a romák oktatáson belüli szegregációjának csökkentése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő és inkluzív hozzáférés biztosítása minden szinten, a helyi szintű végrehajtási kapacitás lemaradásban van, különösen az infrastrukturális projektek tekintetében.

(40) Szlovákia egészségügyi rendszerének rezilienciája nyomásnak van kitéve az egészségügyi szakemberek hiánya és elöregedése miatt. A személyzet létszáma az uniós átlag alatt van, és az ápolók közel egynegyede hamarosan nyugdíjba vonul. Az

orvostudományi képzésekben való részvétel fokozására, a munkafeltételek javítására és az infrastruktúra korszerűsítésére irányuló erőfeszítések korlátozott volta még nagyobb terhet ró a rendszer kapacitására. A helyzetet súlyosbítják a kórházak strukturális hiányosságai és a tartós alulfinanszírozottság, különösen a megelőző ellátás terén, amely 2022-ben az összes egészségügyi kiadás mindössze 2,0 %-át kapta. A pénzügyi nehézségek a főbb állami kórházakban jelentős adóssághoz és hosszú fizetési késedelmekhez vezettek, ami aláássa a hatékonyság javítására irányuló erőfeszítéseket. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv hozzájárult az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés némi javulásához és az ellátási szintek közötti jobb koordinációhoz. További erőfeszítésekre van azonban szükség az alapellátás megerősítése, valamint a kritikus fontosságú egészségügyi termékekkel és infrastruktúrával való megfelelő ellátás biztosítása érdekében. Emellett a tartós ápolási-gondozási szolgáltatások folyamatosan alulfinanszírozottak, és továbbra is meglehetősen korlátozottak, különösen a kiszolgáltatott csoportok esetében. A népesség elöregedése miatt az egészségügyi és a tartós ápolási-gondozási rendszerek a költségvetési fenntarthatóság szempontjából közép- és hosszú távon kihívásokkal néznek szembe.

(41) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács 2025-ben azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik keretében – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló 2025. évi ajánlás végrehajtása érdekében. Szlovákia esetében a 2., 3., 4., 5. és 6. ajánlás a versenyképességre vonatkozó első euroövezeti ajánlás végrehajtásához, az 1., 5. és 6. ajánlás a rezilienciára vonatkozó második euroövezeti ajánlás végrehajtásához, míg az 1., 3. és 6. ajánlás a 2025. évi ajánlásban meghatározott, makrogazdasági és pénzügyi stabilitásra vonatkozó harmadik euroövezeti ajánlás végrehajtásához járul hozzá.

(42) A Bizottság részletes felülvizsgálatának és az egyensúlyhiány fennállására vonatkozó következtetéseinek fényében az 1176/2011/EU rendelet 6. cikke szerinti ajánlásokat az 1., a 2., a 3. és az 5. ajánlás tükrözi. Az 1. ajánlásban említett szakpolitikák hozzájárulnak a lakáspiachoz és a háztartások adósságállományához kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez. Az 1., a 2. és az 5. ajánlásban említett intézkedések hozzájárulnak a külső egyenlegekhez kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez. Az 1., a 3. és az 5. ajánlásban említett szakpolitikák hozzájárulnak a versenyképességhez kapcsolódó sebezhetőségek kezeléséhez. Az 1., a 2., a 3. és az 5. ajánlás – a (41) preambulumbekezdéssel összhangban – egyaránt hozzájárul az egyensúlyhiány kezeléséhez és az euroövezet gazdaságpolitikájára vonatkozó ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Szlovákia 2025-ben és 2026-ban hozzon intézkedéseket a következők szerint:

1. Az Európai Tanács 2025. március 6-i következtetéseivel összhangban növelje a védelmi kiadásokat és erősítse az általános védelmi készültséget. A túlzott hiány megszüntetése érdekében igazodjon a Tanács által a nettó kiadásokra vonatkozóan 2025. január 21-én ajánlott maximális növekedési rátákhoz, egyúttal éljen a nemzeti mentesítési rendelkezés alapján a védelmi kiadások növelése érdekében biztosított engedménnyel. Tegye hatékonyabbá az adószerkezetet, többek között a munkaerőpiacot hátráltató tényezők csökkentésével, valamint növekedéskímélő adók, például a környezetvédelmi és a rendszeres ingatlanadó fokozottabb alkalmazásával. Javítsa a kiadások hatékonyságát, például kiadási felülvizsgálatok végrehajtásával. Folytassa az adóügyi megfelelés megerősítését, többek között az

adóigazgatás digitalizációjának fokozása révén. Szüntesse meg a hatályos szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket, és biztosítsa, hogy ezek célzottan a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket. Támogassa a lakáskínálatot és bővítse a bérleti piacot a lakásépítés felgyorsításával és a szociális lakások előmozdításával, figyelembe véve a regionális különbségeket.

2. Tekintettel az (EU) 2021/241 rendelet szerinti reformok és beruházások időszerű végrehajtására alkalmazandó határidőkre, gyorsítsa fel a REPowerEU-fejezetet is magában foglaló helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtását. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai program (ERFA, IÁA, ESZA+, KA) végrehajtását, adott esetben építve a félidős felülvizsgálat által kínált lehetőségekre. A versenyképesség javítása érdekében optimálisan vegye igénybe az uniós eszközöket, többek között az InvestEU és a Stratégiai Technológiák Európai Platformja által biztosított lehetőségeket.

3. Biztosítson kedvező üzleti környezetet a szabályozási környezet kiszámíthatóbbá tételével, a minőségi jogalkotási keret javításával, valamint annak biztosításával, hogy a hatásvizsgálatokat és az érdekelt felekkel folytatott konzultációkat integrálják a jogalkotási folyamatba. Kezelje az irányítási struktúrák széttöredezettségét, többek között a helyi önkormányzatok reformjának előkészítése révén. Biztosítson minőségi közszolgáltatásokat jobb koordináció és szakpolitikai döntéshozatal révén. Biztosítsa az átláthatóságot és a versenyt a közbeszerzési eljárásokban a jó kormányzás előmozdítása és a közkiadások hatékonyságának javítása érdekében, valamint fokozza a minőséggel és az életciklusköltségekkel kapcsolatos kritériumok alkalmazását a közbeszerzési műveletekben. Erősítse meg az igazságszolgáltatási rendszert és fokozza a korrupcióellenes rendszer hatékonyságát, többek között a magas szinten elkövetett korrupciós ügyekben folytatott megfelelő, autonóm és hatékony nyomozati és büntetőeljárások, valamint a rendőrség és az ügyészség számára biztosított megfelelő szintű speciális kapacitások biztosítása révén.

4. Erősítse meg a digitális infrastruktúrát a gigabites konnektivitással kapcsolatos beruházási hiány megszüntetésével és az infrastruktúra kiépítésére vonatkozó szabályozás egyszerűsítésével. Fokozza a digitális technológiák elterjedését, különösen a kkv-k körében, a bevezetésük szűk keresztmetszeteinek megszüntetésével. Javítsa a kutatási és innovációs politikát a vállalkozások és a kutatási ágazat közötti együttműködés ösztönzésével, valamint a K+F ösztönző adókedvezmény-rendszerének felülvizsgálatával a kkv-k nagyobb támogatása érdekében.

5. Részesítse előnyben a tiszta és hatékony termelésbe, valamint az energia- és erőforrás-felhasználásba történő beruházásokat. Erősítse meg a jogszabályi keretet a zöld technológiák és termékek támogatása érdekében, valamint mozdítsa elő az ipari versenyképesség és a gazdasági diverzifikáció előmozdítását célzó beruházásokat. Gyorsítsa fel a fosszilistüzelőanyag-ellátás diverzifikálását az orosz forrásoktól való függőség fokozatos megszüntetése érdekében. Gyorsítsa fel a megújuló energiaforrások elterjedését, ugyanakkor tegye hatékonyabbá és kevésbé megterhelővé a megújuló energiaforrások hálózathoz való csatlakoztatására vonatkozó eljárásokat. Támogassa a hálózatokba, különösen a villamosenergia-hálózatokba, valamint a fűtési ágazat dekarbonizációjába történő további beruházásokat. Támogassa a kibocsátásmentes mobilitás további elterjedését és a vasúti hálózat korszerűsítését a nemzeti vasúti infrastruktúra irányításának reformja

és egy célzott beruházási keret létrehozása révén. Erősítse meg az erőforrás-termelő hulladékgazdálkodást, a települési és csomagolási hulladék újrafelhasználását, valamint a természeti erőforrások megőrzését, és növelje a vízgazdálkodás rezilienciáját a természetalapú megoldások általános érvényesítése és a természetvédelmi területek övezetekbe sorolásának véglegesítése révén.

6. Erősítse meg az alulreprezentált csoportok munkaerőpiaci részvételét, és vezessen be rugalmasabb munkafeltételeket a gyermeket nevelő szülők számára. Növelje a megfizethető, magas színvonalú bölcsődei nevelés és gondozás elérhetőségét és igénybevételét. Erősítse meg az alapkészségek oktatását, többek között a hátrányos helyzetű gyermekek esetében, különösen a marginalizált roma közösségekben, biztosítva ugyanakkor a minőségi oktatáshoz való egyenlő és inkluzív hozzáférést minden szinten. Fokozza a készségek és kompetenciák biztosítására és megszerzésére irányuló szakpolitikai erőfeszítéseket azáltal, hogy átképzési és továbbképzési lehetőségeket biztosít felnőttek számára, beruház a tanárképzésbe, és növeli a reál szakokon (a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika (STEM) területén) tanuló hallgatók számát. Javítsa az alapellátást, különösen a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek számára, és terjessze ki a megelőző egészségügyi intézkedéseket. Erősítse meg az egészségügyi rendszer rezilienciáját a kritikus fontosságú egészségügyi termékek, az infrastruktúra és az egészségügyi munkaerő területén a szakképzett munkavállalók megtartása és vonzása révén, biztosítva ugyanakkor az egészségügyi rendszer költségvetési fenntarthatóságát. Biztosítsa a megfizethető és minőségi tartós ápolás-gondozást.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök